

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PA-2805

[5972]-1001

[Total No. of Pages : 4

M.A. (J.M.C.)

JMC 101 : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right side indicate full marks.*
- 3) *Students who have opted English as medium of instruction will solve Part A and Students who have opted Marathi as a medium of instructions will solve only Part B.*

PART - A

(From students who have opted English)

Q1) a) What are the do's and don'ts to be followed while writing an email?[10]

OR

b) What are the characteristics of interpersonal communication? [10]

Q2) a) How can one achieve the art of public speaking? [10]

OR

b) Enlist and explain with examples any Five rules of writing. [10]

Q3) Write short notes on any four [20]

- a) Interview skills
- b) Visual Communication
- c) Body Language
- d) Listening
- e) Express
- f) Spoken communication
- g) Letter writing
- h) Importance of grammar

P.T.O.

Q4) Do as directed.

[5]

- a) Write synonyms
  - i) Presentation
  - ii) Leadership
- b) Write antonyms
  - i) Party
  - ii) Expense
- c) Convert direct into indirect speech
  - i) She says, "I am a little bit nervous."
  - ii) "I shall visit London."
- d) Write correct spelling
  - i) Acceptable
  - ii) Acidentaly
- e) Write a single word for
  - i) One who dies for a noble cause
  - ii) One who journeys to a holy place

Q5) Match the following.

[5]

i) Communication without words	a) Confidence and Knowledge about subject
ii) The rise and fall of voice in speech is called	b) Motivational and Team building skills
iii) The act or process of making speeches in public is called	c) Intonation
iv) A good public speaker has	d) Non-verbal communication
v) Qualities required for Group Discussion are	e) Public Speaking

Total No. of Questions : 5]

PA-2805

[5972]-1001

M.A. (J.M.C.)

JMC 101 : FUNDAMENTALS OF COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) ज्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी भाषा निवडली आहे, त्यांनी पार्ट A सोडवायचा आहे आणि ज्या विद्यार्थ्यांनी मराठी भाषा निवडली आहे, त्यांनी पार्ट B सोडवायचा आहे.

PART - B

(मराठी भाषा निवडलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी)

- प्र.1) अ) ई-मेल लिहितांना काय काळजी घेतली पाहिजे?** [10]
किंवा
ब) आंतरवैयक्तिक संज्ञापनाची वैशिष्ट्ये कोणती? [10]
- प्र.2) अ) भाषण कौशल्याची कला आत्मसात करण्यासाठी काय करणे आवश्यक आहे?** [10]
किंवा
ब) शुद्ध लेखनाचे कोणतेही पाच नियम उदाहरणांसह लिहा. [10]
- प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)** [20]
अ) मुलाखत कौशल्य
ब) दृक संज्ञापन
क) देहबोली
ड) ऐकणे
इ) व्यक्त होणे
फ) बोली भाषा
य) पत्र लेखन
र) व्याकरणाचे महत्त्व

प्र.4) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[5]

- अ) शब्दार्थ लिहा.
- हितगुज
  - कुजबुज
- ब) विरुद्धार्थी शब्द लिहा.
- उत्सव
  - दिशाहीन
- क) पुढील शब्द शुद्ध करून लिहा.
- अंतराशत्रीय
  - अत्याधिक
- ड) अनेकवचन लिहा.
- खूण
  - तारीख
- इ) खालील म्हणींचे अर्थ लिहा.
- अंगं अंगं म्हशी मला कुठे नेशी?
  - पी हळद हो गोरी

प्र.5) जोड्या लावा.

[5]

विशेष्य आणि विशेषण यांच्या जोड्या लावा.

i) वाळक्या	अ) पिल्लं
ii) खेळकर	ब) जंगल
iii) तिखट	क) दडपण
iv) दाट	ड) काटक्या
v) अनामिक	इ) कान

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2806

[5972]-1002

[Total No. of Pages : 2

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC102 : JOURNALISM : PRINCIPLES, PROCESS AND PRACTICE

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain difference between News and Views with suitable examples. **[15]**

OR

b) It is often alleged that 24 hours TV News Channels have trivialised news. Do you think so? Why? **[15]**

Q2) a) Elaborate- 'Reporting is the staple diet of Journalism. **[15]**

OR

b) What was the tone of Marathi newspapers in Pre-independence India? **[15]**

Q3) Write short notes. (any 4) **[5×4=20]**

- a) News Gathering
- b) Role of Journalism in Russia-Ukraine War
- c) Marathi Journalism in IT Era
- d) Sport Beat
- e) Qualities of a Reporter
- f) Defamation from the news

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2806

[5972]-1002

First Year M.A. (J.M.C.)

JMC102 : JOURNALISM : PRINCIPLES, PROCESS AND
PRACTICE

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) वृत्त आणि मत यातील फरक सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- ब) 24 तासांच्या दूरचित्रवाणी वाहिन्यांनी बातम्यांना किरकोळ स्वरूप दिले आहे, असा आरोप केला जातो. तुम्हाला तसे वाटते का? त्याचे कारण काय? [15]

प्र.2) अ) 'वार्तासंकलन हेच पत्रकारितेचे मुख्य अन्न आहे', स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- ब) स्वातंत्र्यपूर्व भारतातील मराठी वृत्तपत्रांचा सूर काय होता?

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) वार्तासंकलन
- ब) रशिया-युक्रेन युद्धात पत्रकारितेची भूमिका
- क) आयटी युगात मराठी पत्रकारिता
- ड) क्रीडा बीट
- इ) बातमीदाराचे गुण
- फ) बातमीद्वारे बदनामी

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2807

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1003

F.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC103 : UNDERSTANDING SOCIETY - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain' Media is a reflection of society. [15]

OR

b) Differentiate between caste and class; and its influence on society? [15]

Q2) a) Explain the role of science and technology in the process of development. [15]

OR

b) Explain the features of Indian Constitution. [15]

Q3) Write Short-Notes (ANY-4) : [20]

- a) Social Issues of the 21st Century
- b) Global Warming
- c) Western Philosophy
- d) Saints of Maharashtra
- e) Journalism in the Pre Independence era of India
- f) Language and Society

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2807

[5972]-1003

F.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC103 : अंडरस्टैंडिंग सोसायटी - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना:

- 1) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.
- 2) सर्व प्रश्न आवश्यक उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** अ) 'प्रसार माध्यमे ही समाजाचे प्रतिबिंब असतात' स्पष्ट करा. [15]
किंवा
ब) 'जात' आणि 'वर्ग' यातील फरक स्पष्ट करून हे समाजावर कसे परिणाम साधतात ते स्पष्ट करा. [15]
- प्रश्न 2)** अ) विकास प्रक्रियेत विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे महत्व अधोरेखित करा. [15]
किंवा
ब) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये लिहा. [15]
- प्रश्न 3)** टिपा लिहा (कोणत्याही 4) : [20]
अ) एकविसाव्या शतकातील सामाजिक प्रश्न
ब) जागतिक तापमान वाढ
क) पाश्चात्य तत्वज्ञान
ड) महाराष्ट्रातील संत
इ) भारतातील स्वातंत्र्यपूर्व काळातील पत्रकारिता
फ) भाषा आणि समाज

ॐॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2808

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1005

M.A. J.M.C. (Semester - II)

JMC - 201 : PRINT JOURNALISM

(2019 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write detailed answers to **any two** questions.

[20]

- a) Explain the impact of globalization on Indian media.
- b) In your opinion what important role does editing play in the process of newspaper-making?
- c) Discuss role and responsibility of a Chief Reporter in leading newspaper.
- d) Editing of a Sunday Supplement requires different qualities. Elaborate with examples.

Q2) Write short notes (any 4) :

[20]

- a) Organisational structure of a newspaper
- b) Kesari as a trendsetter
- c) Changing role of editor
- d) Basic elements of features
- e) Tools of reporters
- f) Headlines of editorials

P.T.O.

Q3) Describe the following in one sentence.

[5]

- a) Middle
- b) Deadline
- c) Round (ref.- news writing)
- d) Yellow Journalism
- e) Byline

Q4) Match the following :

[5]

List - I

List - II

a) Young India	i) News library
b) PTI	ii) Edmund Bruke
c) National Press Day	iii) M. K. Gandhi
d) Fourth Estate	iv) Press Trust Of India
e) Morgue	v) November 16

Total No. of Questions : 4]

PA-2808

[5972]-1005

M.A. J.M.C. (Semester - II)

JMC - 201 : मुद्रित पत्रकारिता
(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शावितात.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. [20]

- अ) भारतीय माध्यमांवरचा जागतिकीकरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.
ब) तुमच्या मते वृत्तपत्राच्या निर्मितीत संपादन कोणती महत्त्वाची भूमिका बजावते?
क) प्रमुख वृत्तपत्रातील मुख्य वार्ताहराची भूमिका आणि त्याच्यावरील जबाबदारीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ड) रविवार पुरवणीच्या संपादनासाठी वेगळ्या गुणवत्तेची गरज असते. सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

- अ) वृत्तपत्राची संघटनात्मक रचना
ब) ट्रेडसेटर म्हणून केसरी
क) संपादकांच्या भूमिकेतील बदल
ड) लेखाचे मूलभूत घटक
इ) वार्ताहराची साधने
ई) संपादकीयांचे मथळे

प्रश्न 3) एक-दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

[5]

- अ) मिडल
- ब) डेडलाईन
- क) राऊंड (बातमी लेखनासंदर्भात)
- ड) पीवळी पत्रकारिता
- इ) श्रेयपंक्ती (बायलाईन)

प्रश्न 4) जोड्या जुळवा.

[5]

यादी - I

यादी - II

अ) यंग इंडिया	i) वृत्तग्रंथालय
ब) पीटीआय	ii) एडमंड ब्रुक
क) राष्ट्रीय वृत्तपत्र दिन	iii) मोहनदास करमचंद गांधी
ड) फोर्थ इस्टेट	iv) प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया
इ) मॉर्ग	v) 16 नोव्हेंबर

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2809

[5972]-1006

[Total No. of Pages : 2

First Year M.A. (JMC)

JMC - 202 : AUDIO AND VIDEO JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write detailed answers to any two questions: [20]

- a) What are the basic functions of camera? Explain various angles and shots.
- b) What is News Package? Explain the elements and its importance.
- c) What is PCR and MCR? Write their roles and responsibilities.

Q2) Write short notes (Any - 4): [20]

- a) Bulletin
- b) Voice Over
- c) Breaking News
- d) P to C
- e) Podcast
- f) News Anchor
- g) Byte
- h) News Show

Q3) Answer in one line: [5]

- a) What is MOJO?
- b) What is the unit of frequency?
- c) What is PTI?
- d) Name the Information and Broadcasting Minister of India?
- e) What is .mp4?

Q4) Match the following: [5]

List I	List II
a) Podcast	i) Internet
b) Documentary	ii) Video
c) Eye level	iii) Angle
d) Frame	iv) TV News
e) Web Portal	v) Audio

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-2809

[5972]-1006

First Year M.A. (JMC)

JMC - 202 : AUDIO AND VIDEO JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.
2) सर्व प्रश्न आवश्यक. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. [20]

- अ) कॅमेऱ्याची मूलभूत कार्ये कोणती? कॅमेऱ्याचे विविध 'कोन' आणि 'शॉट' चे स्पष्टीकरण द्या.
ब) न्यूज पॅकेज म्हणजे काय? त्याचे घटक आणि महत्व स्पष्ट करा.
क) पीसीआर आणि एमसीआर म्हणजे काय? त्यांची भूमिका आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) वार्तापत्र
ब) व्हाइसओव्हर
क) ब्रेकींग न्यूज
ड) पी टू सी
इ) पॉडकास्ट
फ) न्यूज अँकर
य) बाईट्स
र) न्यूज शो (कार्यक्रम)

प्र.3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) मोजो म्हणजे काय?
ब) वारंवारिता मोजण्याचे एकक कोणते?
क) पीटीआय म्हणजे काय?
ड) भारताच्या माहिती व प्रसारण मंत्रालयाचे मंत्री कोण आहेत?
इ) एमपी4 हे काय आहे?

प्र.4) जोड्या लावा. [5]

यादी I	यादी II
अ) पॉडकास्ट	i) इंटरनेट
ब) माहितीपट	ii) व्हिडीओ
क) आय लेवल	iii) कोन
ड) फ्रेम	iv) टीव्ही न्यूज
इ) वेब पोर्टल	v) ध्वनी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PA-2810

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1007

F.Y. M.A. J.M.C. (Semester - II)

JMC - 203 : DIGITAL JOURNALISM

(2019 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer any one from the following questions. [10]

- a) Compare any two-digital web-portals of your choice with respect to their content generation strategies. Explain all the possible reasons for the similarities and differences with respect to these strategies.
- b) Write in detail about the proliferation of digital journalism in India. Explain the impact of technological changes on the digital journalism in detail.

Q2) Answer any one from the following questions. [10]

- a) Explain in detail about the trends related with the business models for the digital journalism.
- b) Explain the suitability and use of the technology for the wide spread of digital content.

Q3) Write shorts notes from the following [20]

- a) Types of convergence in media industry

OR

Concept of interactivity.

- b) Content Management System.

OR

CTA- based content writing.

- c) Politics 2.0.

OR

Infographics.

P.T.O.

d) Data Journalism as a tool for business.

OR

Best practices for Mobile Journalism.

Q4) Answer the following questions in one sentence only. [5]

- a) What is the morning cycle for online media?
- b) Which organisation started the first integrated newsroom in India?
- c) What is podcast?
- d) What is Audacity?
- e) Who started the Twitter?

Q5) Match the correct pairs. [5]

Match the pairs of the names of the journalists with the digital portal that they represent -

J1 - Siddharth Bhatia

DP1 - BBC Marathi

J2 - Naresh Fernandes

DP2 - The Print

J3 - Shekhar Gupta

DP3 - The Wire

J4 - Ashish Dixit

DP4 - Scroll.In

J5 - Milind Khandekar

DP5 - Mumbai Tak

Total No. of Questions : 5]

PA-2810

[5972]-1007

F.Y. M.A. J.M.C. (Semester - II)

JMC - 203 : DIGITAL JOURNALISM

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : [10]

- अ) आशयनिर्मितीच्या धोरणांच्या विशेष संदर्भाने तुमच्या निवडीच्या कोणत्याही दोन डिजिटल वेब पोर्टल्सची तुलना करा. या धोरणांच्या संदर्भाने संबंधित पोर्टल्सवर अनुभवायला मिळणाऱ्या साम्य-भेदांची सर्व संभाव्य कारणे स्पष्ट करा.
ब) भारतामधील डिजिटल पत्रकारितेच्या प्रसाराचा सखोल आढावा घ्या. तंत्रज्ञानामधील बदलांचा डिजिटल पत्रकारितेवर होत गेलेला परिणाम विस्ताराने स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : [10]

- अ) डिजिटल पत्रकारितेच्या व्यावसायिक प्रारूपांविषयीचे प्रवाह विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
ब) डिजिटल आशयाच्या व्यापक प्रसारासाठीची तंत्रज्ञानाची उपयुक्तता आणि त्याचा होणारा वापर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा : [20]

- अ) माध्यमांच्या क्षेत्रातील संम्मिलनाचे प्रकार
किंवा
आंतरसंवादीपणाची संकल्पना
ब) कंटेन्ट मॅनेजमेंट सिस्टम
किंवा
'सीटीए' - आधारित आशयाचे लेखन

क) पॉलिटिक्स 2.0

किंवा

माहितीचित्र

ड) व्यवसायासाठीचे साधन म्हणून डेटा जर्नलिझम

किंवा

मोबाईल जर्नलिझमसाठीच्या आदर्श कार्यपद्धती

प्रश्न 4) पुढील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा : [5]

अ) ऑनलाईन माध्यमांसाठी मॉर्निंग सायकल म्हणजे काय?

ब) भारतामध्ये पहिली इंटिग्रेटेड न्यूजरूम सुरू करणारी संस्था कोणती?

क) पॉडकास्ट म्हणजे काय?

ड) ऑडिसिटी काय आहे?

इ) ट्विटरची सुरुवात कोणी केली?

प्रश्न 5) योग्य पर्यायांच्या जोड्या जुळवा : [5]

पत्रकार आणि ते प्रतिनिधित्व करत असलेल्या डिजिटल पोर्टल्सच्या नावांच्या योग्य जोड्या जुळवा-

जे1 - सिद्धार्थ भाटिया

डीपी1 - बीबीसी मराठी

जे2 - नरेश फर्नांडिस

डीपी2 - द प्रिंट

जे3 - शेखर गुप्ता

डीपी3 - द वायर

जे4 - आशिष दीक्षित

डीपी4 - स्क्रोल. इन

जे5 - मिलिंद खांडेकर

डीपी5 - मुंबई तक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PA-2811

[5972]-1008

[Total No. of Pages : 4

First Year M.A. (JMC)

JMC 204 : RESEARCH METHODOLOGY

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) a) Explain with the help of a hypothetical example, Process of conducting a research by survey method. **[10]**

OR

b) What is content analysis? Explain the process of research by content analysis method. **[10]**

Q2) a) Explain ethical norms for scientific research activities. **[10]**

OR

b) Enlist the importance of research report and explain the design of research report. **[10]**

Q3) Write short notes on any four. **[20]**

- a) Hypothesis
- b) Close-ended question
- c) case study
- d) Intensive interview as a research method
- e) Types of sampling methods
- f) In-text citations
- g) Central tendency
- h) Review of Literature

P.T.O.

Q4) Answer the following in one line.

[5]

- a) What is meant by applied research?
- b) What is focus group?
- c) What is histogram?
- d) What is Likert scale?
- e) What is variable?

Q5) Match the following.

[5]

List-I

List-II

a) Simple Random Sampling	i) Ethical Research
b) Census	ii) Sample studied for long time
c) Longitudinal Research	iii) Research Report Writing
d) Bibliography	iv) Secondary data
e) Protection of Privacy	v) Survey method

Total No. of Questions : 5]

PA-2811

[5972]-1008

First Year M.A. JMC

JMC-204 : RESEARCH METHODOLOGY

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) सर्वेक्षणाची संपूर्ण प्रक्रिया एखाद्या काल्पनिक उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) आंतरवस्तू विश्लेषण म्हणजे काय? आंतरवस्तू विश्लेषणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) अ) शास्त्रीय संशोधन प्रक्रियांशी संबंधित नितीमूल्ये सविस्तर मांडा. [10]

किंवा

ब) संशोधन अहवालाचे महत्त्व सांगून त्याचा आकृतिबंध स्पष्ट करा. [10]

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [20]

- अ) गृहीतक
- ब) बंदिस्त प्रश्न
- क) व्यष्टि अध्ययन
- ड) सखोल मुलाखत संशोधनाची पद्धत
- इ) नमूना निवडीचे प्रकार
- फ) इंटेक्सट सायटेशन
- य) केंद्रीय प्रवृत्ती
- र) संशोधन पूर्वाभ्यास

प्र.4) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[5]

- अ) उपयोजित संशोधन म्हणजे काय?
- ब) फोकस ग्रुप म्हणजे काय?
- क) हिस्टोग्राम म्हणजे काय?
- ड) लिफ्ट स्केल म्हणजे काय?
- इ) चल म्हणजे काय?

प्र.5) जोड्या लावा

[5]

‘अ’ यादी	‘ब’ यादी
i) साधे यादृच्छिक नमुना	अ) नैतिक संशोधन
ii) जनगणना	ब) दीर्घकाळ अभ्यास केलेला नमुना
iii) दीर्घकालीन संशोधन	क) संशोधन अहवाल लेखन
iv) ग्रंथसूची	ड) दुय्यम डेटा
v) गोपनीयतेचे संरक्षण	इ) सर्वेक्षण पद्धत

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2649

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1009

M.A. (Journalism & Mass Communication)
JMC-301 : UNDERSTANDING SOCIETY - II
(2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Answer in around 750 to 800 words.

Q1) A) What are India's national interests? In the context of Ukraine-Russia war how India is protecting such interests? Explain with examples.[15]

OR

B) Critically analyze the likely impact of 'Bharat Jodo Yatra' on Indian National Congress and national politics in India. [15]

Answer in around 500 to 600 words.

Q2) A) Comment on the status of Indian economy and the challenges before it. [10]

OR

B) What is inclusive development? How it can be achieved in India? Explain with examples. [10]

Q3) A) Discuss the performance of Indian cricket team in 'T-20 World Cup 2022'. [10]

OR

B) Plan and explain the probable coverage of a musical programme like 'Sawai Gandharva Mahotsav' for a newspaper or a news channel.[10]

P.T.O.

Q4) Write short notes on any THREE.

[15]

- a) Jairam Ramesh
- b) Enforcement Directorate
- c) Meerabai Chanu
- d) Asim Munir Ahmed
- e) G20 Presidency
- f) Moonlighting

Total No. of Questions : 4]

PA-2649

[5972]-1009

M.A. (Journalism & Mass Communication)
JMC-301 : UNDERSTANDING SOCIETY - II
(2019 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

पुढील प्रश्नाचे उत्तर 750 ते 800 शब्दांमध्ये लिहा.

प्रश्न 1) अ) भारताचे राष्ट्रीय हितसंबंध कोणते आहेत? युक्रेन आणि रशिया युद्धाच्या पार्श्वभूमीवर अशा हितसंबंधांचे रक्षण भारत कसे करत आहे? सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ब) भारत जोडो यात्रेच्या भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस आणि भारताच्या राष्ट्रीय राजकारणावरील संभाव्य परिणामांची चिकित्सा करा. [15]

पुढील प्रश्नाचे उत्तर 500 ते 600 शब्दांमध्ये लिहा.

प्रश्न 2) अ) भारताच्या सद्य आर्थिक स्थितीवर भाष्य करा आणि त्यापुढील आव्हाने स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) सर्वसमावेशक विकास म्हणजे काय? तो भारतात कसा साधता येईल? सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 3) अ) 'टी 20 विश्वचषक 2022' स्पर्धेतील भारतीय क्रिकेट संघाच्या कामगिरीची चर्चा करा. [10]

किंवा

ब) एखादे वृत्तपत्र किंवा वृत्तवाहिनीसाठी सवाई गंधर्व महोत्सवासारख्या एखाद्या सांगीतिक कार्यक्रमाचे वार्ताकन कसे कराल याचे नियोजन करा आणि त्याचे स्पष्टीकरण द्या. [10]

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा.

[15]

- अ) जयराम रमेश
- ब) अंमलबजावणी संचालनालय
- क) मीराबाई चानू
- ड) असीम मुनीर महंमद
- इ) 'जी 20' चे अध्यक्षपद
- फ) मूनलायटिंग

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2812

[5972]-1011

[Total No. of Pages : 2

Second Year M.A. (JMC)

JMC-302 : JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

THEORIES AND PRACTICE

(2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Elaborate the need for 'media literacy' in context of contemporary social media. **[15]**

OR

Draw and describe the basic model of Interpersonal Communication. Include all the basic elements of communication. **[15]**

Q2) Journalism is an integral part of Mass Communication. Comment. **[10]**

OR

Does Media Communication have the impact to bring about social changes? Justify your answer. **[10]**

Q3) What are the strengths and limitations of Laswell's model of communication? **[10]**

OR

How is New Media Communication playing a key role in the political system of India? **[10]**

Q4) Write short notes. (any three) **[15]**

- a) Bhakti Movement in Maharashtra.
- b) Theories of the Press.
- c) Community Radio.
- d) Communication Model and thoughts.

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PA-2812

[5972]-1011

Second Year M.A. (JMC)

JMC-302 : JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

THEORIES AND PRACTICE

(2019 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.
2) सर्व प्रश्न आवश्यक. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) समकालीन 'समाज माध्यम' संदर्भात 'माध्यम साक्षरता' ची गरज विशद करा. [15]

किंवा

दोन व्यक्तींमधील संवादाचे मूळ 'मॉडेल', आकृती काढा आणि त्याचे वर्णन करा. संप्रेषणाच्या सर्व मूलभूत घटकांचा समावेश करा. [15]

प्र.2) पत्रकारिता हा जनसंप्रेषणाचा अविभाज्य भाग आहे. स्पष्टीकरण द्या. [10]

किंवा

जनसंप्रेषणाचा, सामाजिक बदल घडवून आणण्यासाठी प्रभाव पडतो का? तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा. [10]

प्र.3) लासवेलच्या संप्रेषणाचे मॉडेल-बलस्थाने आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारताच्या राजकीय व्यवस्थेत नव माध्यम जनसंप्रेषणाची महत्त्वाची भूमिका कशी आहे? [10]

प्र.4) संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) महाराष्ट्रातील भक्ती चळवळ
ब) प्रेसचे सिद्धांत
क) कम्युनिटी रेडिओ
ड) भिन्न संप्रेषण मॉडेल आणि विचार

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PA-2813

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1012

S.Y. M.A. (JMC) (Semester - III and IV)

JMC COM 1 - ADVERTISING

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) How has digital medium affected the traditional media strategies of advertising? Explain in brief with appropriate examples. **[10]**

OR

- b) Plan a public awareness campaign for “River Restoration Project in Pune”
OR “Importance of Organ Donation” **[10]**

Q2) Short Notes (Any 3) **[15]**

- a) Target Audience Analysis
- b) Importance of Advertising
- c) Advantages and Disadvantages of Newspaper Advertising
- d) Radio Advertising
- e) Role of ASCI

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PA-2813

[5972]-1012

S.Y. M.A. (JMC) (Semester - III and IV)

JMC COM 1 - ADVERTISING

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) अ) डिजिटल माध्यमाचा जाहिरातींच्या पारंपरिक माध्यम धोरणांवर कसा परिणाम झाला आहे?
योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) “पुण्यातील नदी पुनर्संचयित प्रकल्प” किंवा “अवयव दानाचे महत्त्व” यासाठी समाज जागृती
मोहिमेची आखणी करा. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) लक्ष्य प्रेक्षक गट विश्लेषण
ब) जाहिरातीचे महत्त्व
क) वर्तमानपत्रातील जाहिरातींचे फायदे आणि तोटे
ड) नभोवाणीवरील जाहिरात
इ) एएससीआयची भूमिका

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PA-2814

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1013

M.A. (J.M.C.)

**JMC COM2 : DEVELOPMENT COMMUNICATION
(2019 Pattern) (Semester - III and IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Differentiate between progress and development with suitable examples. **[10]**

OR

b) Write about the 'different needs of urban and rural development' in India. **[10]**

Q2) Write short notes. (any 3) **[15]**

- a) Development Journalism
- b) ICT for development
- c) UNDP
- d) Characteristics of Development
- e) Dr. Ambedkar's thoughts on Development

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PA-2814

[5972]-1013

M.A. (J.M.C.)

JMC COM2 : DEVELOPMENT COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - III and IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) विकास आणि प्रगती यातील फरक सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) 'भारतातील शहरी आणि ग्रामीण विकासाच्या गरजा' या विषयावर सखोल चर्चा करा. [10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

अ) विकास पत्रकारिता

ब) विकासासाठी 'आयसीटी'

क) यू. एन. डी. पी.

ड) विकासाची वैशिष्ट्ये

इ) डॉ. आंबेडकरांचे विकास विषयक विचार

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PA-2815

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1014

S.Y. M.A. (JMC)

JMC COM 3 : GENDER AND MEDIA

(2019 Pattern) (Semester - III and IV)

Time : 1 Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain the changing portrayal of 'women protagonist' films in India. **[10]**

OR

b) Write and explain the importance of '*Beti Bachao, Beti Padhao*' policy and its media coverage.

Q2) Write Short Notes Any 3 : **[15]**

- a) Women Empowerment
- b) Films Directed by Women
- c) Politics and Women
- d) Need of Women Health Awareness
- e) Issues of Modern Urban Women

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PA-2815

[5972]-1014

S.Y. M.A. (JMC)

JMC COM 3 : GENDER AND MEDIA

(2019 Pattern) (Semester - III and IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.
- 2) सर्व प्रश्न आवश्यक. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) भारतीय सिनेमा मधील बदलत्या 'स्त्री-प्रधान' भूमिकांच्या सादरीकरणाबद्दल चर्चा करा. [10]

किंवा

ब) 'मुलगी वाचवा, मुलगी शिकवा' या धोरणाचे महत्व आणि याचे माध्यमांतील सादरीकरण या विषयावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही 3) [15]

- अ) महिला सबलीकरण
- ब) महिला दिग्दर्शित चित्रपट
- क) महिला आणि राजकारण
- ड) स्त्री-आरोग्य जनजागृतीची गरज
- इ) शहरातील आधुनिक महिलांच्या समस्या

□□□

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

PA-2816

[5972]-1015

[Total No. of Pages : 2

Second Year M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC COM 4 : MAGAZINE PRODUCTION

(2019 Pattern) (Semester - III and IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Write in detail about the importance of planning in a magazine publication. **[10]**

OR

b) What is the relevance of magazine journalism in today's context? **[10]**

Q2) Write short note (any three) **[15]**

- a) Chitralkha (A Marathi Weekly)
- b) Layout in the magazine.
- c) Significance of magazine journalism.
- d) Cover page in a magazine.
- e) Children's magazines.

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

PA-2816

[5972]-1015

Second Year M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC COM 4 : MAGAZINE PRODUCTION

(2019 Pattern) (Semester - III and IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.
2) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत .
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) नियतकालिकाच्या प्रकाशनात नियोजनाचे महत्त्व तपशीलवार लिहा. [10]

किंवा

ब) आजच्या संदर्भात नियतकालिक पत्रकारितेची प्रासंगिकता काय आहे? [10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) चित्रलेखा (मराठी साप्ताहिक)
ब) मासिकातील मांडणी
क) मासिक पत्रकारितेचे आजचे महत्त्व
ड) नियतकालिकाचे मुखपृष्ठ
इ) मुलांची मासिके

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2817

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1016

S.Y. M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC COM 5 : MASS COMMUNICATION PEDAGOGY

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Do you think Mass Communication is primarily an interdisciplinary field? Why? **[10]**

OR

- b) Prepare a teaching and assessment plan for two of the following modules. **[10]**
- i) Role of a photojournalist in a newspaper
  - ii) TV anchoring skills
  - iii) Importance of SEO for news portals
  - iv) Camera shots and angles

Q2) Write short notes on any **TWO** of the following : **[10]**

- a) Summative Assignment
- b) Role-play as a teaching method
- c) Critical Thinking
- d) Importance of practical exercises in media education

P.T.O.

Q3) Describe the following in one sentence :

[5]

- a) MOOCS
- b) EMMRC
- c) Swayam
- d) Simulation exercise
- e) Internship

Total No. of Questions : 3]

PA-2817

[5972]-1016

S.Y. M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC COM 5 : MASS COMMUNICATION PEDAGOGY

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) अ) जनसंज्ञापन ही विषय प्रामुख्याने बहुविद्याशाखीय आहे असे तुम्हाला वाटते का? त्याची कारणे काय? [10]

किंवा

ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांचे अध्यापन व मूल्यमापन यांसाठीचा आराखडा तयार करा. [10]

- i) छायाचित्रपत्रकारितेची वृत्तपत्रातील भूमिका
- ii) टीव्ही सूत्रसंचालनासाठीची कौशल्ये
- iii) न्यूजपोर्टल्ससाठी एसईओचे महत्त्व
- iv) कॅमेरा

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन टिपा लिहा. [10]

- अ) समेटिव्ह मूल्यमापन
- ब) अध्यापन पद्धती म्हणून रोल-प्लेचा उपयोग
- क) चिकित्सक विचारपद्धती
- ड) माध्यम शिक्षणात प्रात्यक्षिकांचे महत्त्व

प्रश्न 3) एका वाक्यात स्पष्ट करा.

[5]

- अ) मूक्स
- ब) ईएमएमआरसी
- क) स्वयम्
- ड) सिम्युलेशन ऍक्सॅरसाइज
- इ) इंटर्नशिप

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2818

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1017

M.A. (J.M.C.)

**JMC COM 6 : PUBLIC RELATIONS
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is the difference between Public Relations, Advertising and Propaganda? **[10]**

OR

b) Explain the concept of “communication Audit”. **[10]**

Q2) Write short note on any two topic from below given list. **[10]**

- a) PR department : organizational structure
- b) D.G.I.P.R.
- c) External PR (-meaning and types)
- d) Importance of PR in Democracy
- e) Press conference

Q3) Answer the below given questions in one sentence. **[5]**

- a) Define Public Relations.
- b) What is the objective of Government PR?
- c) CRM stands for?
- d) Enlist two skills required by Public Relations specialist.
- e) What is a crisis?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2818

[5972]-1017

M.A. (J.M.C.)

JMC COM 6 : PUBLIC RELATIONS

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) जनसंपर्क, जाहिरात आणि प्रचार यातील फरक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) संज्ञापन परीक्षण (कम्युनिकेशन ऑडिट) ची संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) खाली दिलेल्या यादीतून कोणत्याही दोन विषयावर टिपा लिहा. [10]

- अ) जनसंपर्क कक्ष : कार्यालयीन व्यवस्थापन
- ब) माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय
- क) बाह्य जनसंपर्क (अर्थ आणि प्रकार)
- ड) लोकशाहीत जनसंपर्काचे महत्त्व
- इ) पत्रकार परिषद

प्र.3) खाली दिलेल्या प्रश्नांचे एका वाक्यात उत्तर द्या. [5]

- अ) जनसंपर्क परिभाषित करा.
- ब) सरकारी जनसंपर्काचे उद्दिष्ट काय आहे?
- क) सी.आर.एम. (CRM) म्हणजे काय?
- ड) जनसंपर्क तज्ज्ञांना आवश्यक असलेली दोन कौशल्ये नोंदवा.
- इ) आणीबाणीची परिस्थिती म्हणजे काय?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2819

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1018

S.Y. M.A. (Journalism and Mass Communication)

JMC COM 7 - RADIO BROADCASTING

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in one/two lines. **[5]**

- a) In which year Radio Broadcasting started in India?
- b) Name any two International Radio News Agencies.
- c) What is Yuvvani?
- d) What is Community Radio?
- e) Who is Ameen Sayani?

Q2) Write the answers in short/write the short note. (any 2) **[10]**

- a) All India Radio
- b) Types of Microphone
- c) FM channels
- d) Chanda Committee Report
- e) Radio in India

Q3) Write the answer of following questions in detail. (Any 1) **[10]**

- a) Discuss the history of Radio in India.
- b) Discuss the 'reach' and 'impact' of FM in India.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2819

[5972]-1018

S.Y. M.A. (Journalism and Mass Communication)

JMC COM 7 - रेडिओ ब्रॉडकास्टिंग

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमान मानावी.

-
- प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन ओळीत द्या. [5]
अ) भारतात कोणत्या वर्षी रेडिओ प्रसारण सुरू झाले?
ब) कोणत्याही दोन आंतरराष्ट्रीय रेडिओ न्यूज एजन्सींची नावे सांगा.
क) युवावाणी म्हणजे काय?
ड) कम्युनिटी रेडिओ म्हणजे काय?
इ) अमीन सयानी कोण आहेत?
- प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा/टिपा लिहा (कोणतेही दोन) [10]
अ) ऑल इंडिया रेडिओ
ब) मायक्रोफोनचे प्रकार
क) एफ एम वाहिन्या
ड) चंदा समितीचा अहवाल
इ) भारतातील रेडिओ
- प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]
अ) भारतातील रेडिओच्या इतिहासाची चर्चा करा.
ब) भारतातील एफएम वाहिन्यांची 'पोहोच' आणि 'प्रभाव' यावर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2820

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1019

S.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR 1 : AGRICULTURE AND RURAL JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Define the concept of Agriculture Journalism? Explain the primary Objectives of Agriculture Journalism? **[10]**

OR

b) Describe the opportunities and challenges of Indian agriculture post-Covid 19 in detail. **[10]**

Q2) Write short notes (Any Two) : **[10]**

- a) International Federation of Agricultural Journalists (IFAJ)
- b) Allied businesses in agriculture (e.g Goat Farming)
- c) Role of Tehsildar
- d) Folk Media
- e) Globalization

Q3) Answer in one line : **[5]**

- a) What is the complete form of NABARD?
- b) What is a model Village?
- c) Write any two local self-government bodies?
- d) When Kharif and Rabi crops are harvested?
- e) What is a national bank for agriculture and rural development?

Total No. of Questions : 3]

PA-2820

[5972]-1019

S.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR 1 : ग्रामीण आणि कृषी पत्रकारिता
(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1) अ) कृषी पत्रकारितेची संकल्पना परिभाषित करा ? कृषी पत्रकारितेची प्रमुख उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) कोविड 19 नंतर भारतीय शेतीच्या संधी आणि आव्हानांचे तपशीलवार वर्णन करा. [10]
- प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ अँग्रीकल्चर जर्नालिझम
ब) शेतीमधील संलग्न व्यवसाय (उदा. शेळीपालन)
क) तहसीलदारांची भूमिका
ड) लोक माध्यम
इ) जागतिकीकरण
- प्रश्न 3) एका ओळीत उत्तर द्या. [5]
अ) नाबार्डचे पूर्ण रूप काय आहे ?
ब) मॉडेल व्हिलेज म्हणजे काय ?
क) कोणत्याही दोन स्थानिक स्वराज्य संस्था लिहा ?
ड) खरीप आणि रब्बी पिके केव्हा काढली जातात ?
इ) कृषी आणि ग्रामीण विकासासाठी राष्ट्रीय बँक काय आहे ?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2821

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1020

M.A. (J.M.C.)

JMC JR 2 - BUSINESS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time :1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What has been reserve bank of India's role in Indian economy? [10]

OR

b) Which are the contemporary issues related to the world economy?
(Elaborate minimum five) [10]

Q2) Write short notes (any two) [10]

- a) Corporate social responsibility
- b) Ethics of Business journalism.
- c) Introduction of Goods and services tax.
- d) Start up initiative in india.
- e) Cooperative movement in Maharashtra.

Q3) Answer in one sentence each: [5]

- a) What is the full form of SEZ?
- b) What is the contract between government and company called?
- c) What is Gross Domestic product?
- d) Is film production in India recognized as industry?
- e) Who is the finance minister of India?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2821

[5972]-1020

M.A. (J.M.C.)

JMC JR 2 - BUSINESS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) अ) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची भारतीय अर्थव्यवस्थेतील आतापर्यंतची भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) वर्तमानातील जागतिक अर्थव्यवस्थेच्या कोणत्याही पाच समस्यांवर विस्ताराने लिहा. [10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) व्यावसायिक सामाजिक जबाबदारी
- ब) व्यवसायविषयक पत्रकारितेची मूल्ये
- क) वस्तू व सेवाकर - परिचय
- ड) भारतातील 'स्टार्टअप' उपक्रम
- इ) महाराष्ट्रातील सहकार चळवळ

प्र.3) प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तर लिहा. [5]

- अ) 'S.E.Z.' चे पूर्ण रूप लिहा.
- ब) सरकार व खासगी कंपनीतील कंत्राटास काय म्हणतात?
- क) 'सकल देशांतर्गत उत्पन्न' स्पष्ट करा.
- ड) चित्रपट निर्मितीस भारतात व्यवसाय म्हणून मान्यता आहे का?
- इ) भारताच्या अर्थमंत्रीचे नाव लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2822

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1021

S.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR3 : CRIME JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is role of media in getting justice? Explain with Example. [10]

OR

b) Which qualities are required for crime reporter for crime reporting? [10]

Q2) Write short notes (Any Two) : [10]

- a) FIR and Charge Sheet
- b) Types of Cyber Crime
- c) E-governance
- d) ATS
- e) Ethics of crime coverage

Q3) Write answer in one line : [5]

- a) What crimes are solved under criminal law?
- b) What is cyber crime?
- c) How many High Courts there in India?
- d) What is meaning of zero FIR?
- e) What types of cases are heard in consumer court?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2822

[5972]-1021

S.Y. M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR3 : CRIME JOURNALISM

(गुन्हे पत्रकारिता)

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1)** अ) न्याय मिळवून देण्यात माध्यमांची काय भूमिका असते? उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) गुन्हेगारी वार्ताकनासाठी वार्ताहाराकडे कोणते कौशल्य आवश्यक असतात? [10]
- प्रश्न 2)** टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : [10]
अ) प्राथमिक चौकशी अहवाल आणि आरोपपत्र
ब) सायबर गुन्हेगारांचे प्रकार
क) ई-शासन
ड) दहशतवाद विरोधी पथक
इ) गुन्हेगारी वार्ताकनासंबंधीचे नीतीमूल्ये
- प्रश्न 3)** एक वाक्यात उत्तर लिहा : [5]
अ) फौजदारी कायद्यांतर्गत कोणते गुन्हे सोडवले जातात?
ब) सायबर गुन्हेगारी म्हणजे काय?
क) भारतात एकूण किती उच्च न्यायालये आहेत?
ड) झिरो प्राथमिक चौकशी अहवाल (झिरो एफ आय आर) म्हणजे काय?
इ) ग्राहक न्यायालयांमध्ये कोणत्या प्रकारचे प्रकरणे ऐकली जातात?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2823

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1022

M.A. - II (J.M.C.)

JMC - JR4 : CULTURE JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is culture? Explain its importance in society. **[10]**

OR

b) Highlight the effects of new media on culture reporting. **[10]**

Q2) Write short notes on any two topic from below given list: **[10]**

- a) Culture reporting for radio.
- b) Digital Art.
- c) Fusion art.
- d) Lit fest.
- e) Animation.

Q3) Answer the below given question in one/two sentence: **[5]**

- a) What is meant by auditory art form?
- b) Give four examples of visual art forms.
- c) Write any two differences between Reporting and Criticism.
- d) Write about Pandit Shiv Kumar Sharma.
- e) Highlight any two main points about 94th Akhil Bhartiya Marathi Sahitya Sammelan?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2823

[5972]-1022

M.A. - II (J.M.C.)

JMC - JR4 : CULTURE JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका मानावी.

प्र.1) अ) संस्कृति म्हणजे काय? संस्कृतीचे समाजातील महत्त्व अधोरेखित करा. [10]

किंवा

ब) नव माध्यमांचा संस्कृति वार्ताकना वर होणाऱ्या परिणामाबद्दल चर्चा करा. [10]

प्र.2) खाली दिलेल्या यादीतून कोणत्याही दोन विषयावर टिपा लिहा. [10]

- अ) रेडिओसाठी संस्कृती वार्ताकन
- ब) डिजिटल कला
- क) फ्यूजन कला
- ड) साहित्य मेळावे
- इ) ऑनिमेशन

प्र.3) खाली दिलेल्या प्रश्नांचे एक-दोन वाक्यात उत्तरे द्या. [5]

- अ) श्रवण केली जाणारी कला म्हणजे काय?
- ब) दृश्य कला प्रकारांची चार उदाहरणे द्या.
- क) वार्ताकन आणि टिकात्मक लिखाण यातील किमान दोन फरक अधोरेखित करा.
- ड) पंडित शिव कुमार शर्मा यांच्या विषयी दोन ओळी लिहा.
- इ) 94 व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाविषयी कोणतेही दोन मुख्य मुद्दे अधोरेखित करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2824

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1100

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC JR 5 : DATA JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain how 'Data Journalism' is impacting the newsrooms of mainstream media organizations? **[10]**

OR

b) 'Data visualization is important in digital storytelling'. Discuss with suitable examples.

Q2) Write any TWO short notes : **[10]**

- a) Solution driven journalism
- b) Filters for cleaning data
- c) Interviews for data stories
- d) Pandemic stories with data

Q3) Explain the following in one or two sentences : **[5]**

- a) Bar Chart
- b) Word clouds
- c) MS Excel
- d) Statistical average
- e) Data gathering

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2824

[5972]-1100

S.Y. M.A. (J.M.C.)

JMC JR 5 : डेटा जर्नालिझम
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शावितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1)** अ) प्रस्थापित माध्यमांच्या वृत्तदालनांवर 'डेटा जर्नालिझमच्या' (विदाधारित पत्रकारितेच्या) नव्या प्रवाहाचा कसा परिणाम होत आहे, हे स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) 'डिजिटल कथाकथनात विदेचे सादरीकरण (डेटा व्हिज्युअलायझेशन) महत्त्वाचे असते'. या विधानाची योग्य उदाहरणांनिशी चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** कोणत्याही दोन टिपा लिहा. [10]
अ) समस्या सोडवण्यास प्राधान्य देणारी (सोल्युशन ड्रिव्हन) पत्रकारिता
ब) माहिती (विदा) नेटकी करण्यासाठीच्या गाळण्या
क) विदाधारित बातम्या-लेखांसाठीच्या मुलाखती
ड) कोरोना काळातील विदाधारित बातम्या
- प्रश्न 3)** प्रत्येकी एक किंवा दोन वाक्यांमध्ये स्पष्ट करा. [5]
अ) स्तंभालेख
ब) शब्दमेघ (वर्ड क्लाऊड)
क) एमएस एक्सेल
ड) सांख्यिकीय सरासरी
इ) विदा किंवा माहितीचे संकलन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2825

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1101

M.A. -II (J.M.C.)

JMC - JR6 : ENVIRONMENT JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III/IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the need for environmental journalism in India. To do this, analyze the overall environmental coverage and environmental reporting style in any of your regular reading newspapers. **[10]**

OR

Answer the following questions: **[10]**

- a) Comment on media coverage of flood situation in Maharashtra.
- b) Analyze the five major problems in the reserved forest area.

Q2) Write short notes on: any two **[10]**

- a) Global warming.
- b) Namami Gange.
- c) Conflicts between humans and wildlife.
- d) Environment for health.

Q3) Answer in one/two sentences. **[5]**

- a) Which part of the earth has been found to have the greatest depletion of ozone?
- b) What does UNFCCC stand for?
- c) What is composting?
- d) What are the three factors that cause water pollution?
- e) What is Crowding tolerance?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2825

[5972]-1101

M.A. -II (J.M.C.)

JMC - JR6 : ENVIRONMENT JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - III/IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) भारतात पर्यावरणविषयक पत्रकारितेची गरज आहे, हे विधान स्पष्ट करा. यासाठी, आपल्या नेहमीच्या वाचनातील कोणत्याही वृत्तपत्रामधील एकंदर पर्यावरणविषयक लेखन आणि पर्यावरणविषयक वार्तांकनाची शैली याविषयी विश्लेषण करा. [10]

किंवा

पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या. [10]

- अ) महाराष्ट्रातील पूरस्थितीबाबतच्या माध्यमांमधील वार्तांकनावर टिप्पणी करा.
- ब) राखीव वनक्षेत्रातील पाच प्रमुख समस्यांचे विश्लेषण करा.

प्र.2) टिपा लिहा. [10]

- अ) ग्लोबल वॉर्मिंग
- ब) नमामि गंगे
- क) मनुष्य व वन्यप्राण्यांमधील संघर्ष
- ड) आरोग्यासाठी पर्यावरण

प्र.3) पुढील प्रश्नांची उत्तरे एक-दोन वाक्यात द्या. [5]

- अ) पृथ्वीच्या कोणत्या भागात ओझोनचा सर्वाधिक न्हास झाल्याचे दिसून आले आहे?
- ब) 'युएनएफसीसीसी' चे पूर्ण रूप सांगा.
- क) कंपोस्टिंग म्हणजे काय?
- ड) जलप्रदूषण करणारे तीन घटक सांगा?
- इ) गर्दी सहनशीलता म्हणजे काय?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2826

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1102

M.A. (JMC) (Semester - IV)

JMC - JR 7 : INVESTIGATIVE AND IN DEPTH REPORTING

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is investigative reporting? Explain its relevance. **[10]**

OR

b) Discuss the challenges of a crime reporting. **[10]**

Q2) Write short notes. (Any 2) **[10]**

- a) History of Investigative Journalism.
- b) Personal Qualities.
- c) Planning the Investigation.
- d) Research for the story.
- e) Sources.

Q3) Write in one line : **[5]**

- a) Who publishes the World Press Freedom Report?
- b) What is UAPA?
- c) What is visual storytelling?
- d) What is a Marathi word for 'Trollers'?
- e) What is Chronological order?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2826

[5972]-1102

M.A. (JMC) (Semester - IV)

JMC - JR 7 : INVESTIGATIVE AND IN DEPTH REPORTING

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूल इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1) अ) शोध पत्रकारिता म्हणजे काय? त्याचे महत्व अधोरेखित करा. [10]
किंवा
ब) क्राईम रिपोर्टिंगसाठीची आव्हाने या विषयावर चर्चा करा. [10]
- प्रश्न 2) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) [10]
अ) शोध पत्रकारितेचा इतिहास.
ब) वैयक्तिक गुण.
क) तपासाचे नियोजन.
ड) बातमीसाठी संशोधन.
य) सूत्र/स्रोत.
- प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा : [5]
अ) जागतिक माध्यम स्वातंत्र्य अहवाल कोण प्रकाशित करते?
ब) यू ए पी ए म्हणजे काय?
क) विज्यूअल स्टोरी टेलिंग म्हणजे काय?
ड) 'ट्रोलर' साठी कोणता मराठी शब्द वापरतात?
य) क्रोनोलॉजिकल ऑर्डर म्हणजे काय?

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PA-2827

[5972]-1103

[Total No. of Pages : 2

Second Year M.A. (JMC)

JMC JR - 8 : SCIENCE JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) Discuss the role of science and technology in human development and explain with examples. [10]

OR

b) What is science fiction writing? Define and characterize science fiction literature? [10]

Q2) Write short notes. (Any two) [10]

- a) Biodiversity
- b) ISRO
- c) Covid-19
- d) Pollution
- e) Vigyan prasar

Q3) Answer in one line : [5]

- a) Who is the father of science and technology in India?
- b) What is the full form of NGO?
- c) Which gas causes global warming?
- d) How does weather forecasting help agriculture?
- e) How many cropping patterns are there in India?

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PA-2827

[5972]-1103

Second Year M.A. (JMC)

JMC JR - 8 : SCIENCE JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी पश्न पत्रिका पाहावी.

प्र.1) अ) मानवी विकासात विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या भूमिकेची चर्चा करा आणि उदाहरणांसह स्पष्ट करा.[10]

किंवा

ब) विज्ञान कथा लेखन म्हणजे काय? विज्ञान कल्पित साहित्याची व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये सांगा?[10]

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) जैवविविधता
ब) इसरो
क) कोविड-19
ड) प्रदूषण
इ) विज्ञान प्रसार

प्र.3) एका ओळीत उत्तर द्या.

[5]

- अ) भारतात विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे जनक कोण आहेत?
ब) एनजीओचे पूर्ण रूप काय आहे?
क) कोणत्या वायूमुळे ग्लोबल वार्मिंग होते?
ड) हवामानाचा अंदाज शेतीसाठी कसा मदत करतो?
इ) भारतात किती पीक पद्धती आहेत?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2828

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1104

M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR 9 : SPORTS JOURNALISM

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) a) What are the qualities and skills required to become a good sports journalist? Explain in detail. [10]

OR

- b) Write an analytical news article in about 500 words on any one IPL match, which you watched on any sports channel.

Q2) Write short notes (Any Two) : [10]

- a) The hand of God
- b) Running Commentary
- c) Neeraj Chopra
- d) Deuce and Advantage
- e) Pro Kabaddi

Q3) Answer in one sentence : [5]

- a) Which international sports games have been postponed recently due to rising Covid- 19 cases in China?
- b) Which country will host the forthcoming FIFA world cup?
- c) Which game is associated with the Thomas Cup?
- d) Which is the national game of India?
- e) Whose birthday (August 29) is celebrated as the 'National Sports Day' in India?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2828

[5972]-1104

M.A. (Journalism & Mass Communication)

JMC JR 9 : क्रीडा पत्रकारिता

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) अ) चांगला/चांगली क्रीडा पत्रकार होण्यासाठी कोणत्या गुणांची आणि कौशल्यांची आवश्यकता असते? सविस्तर स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) कोणत्याही क्रीडा वाहिनीवर तुम्ही पाहिलेल्या कोणत्याही एका आयपीएल सामन्यावर सुमारे 500 शब्दांत विश्लेषणात्मक बातमी लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) देवाचा हात
ब) धावते समालोचन
क) नीरज चोप्रा
ड) ड्यूस आणि अॅडव्हान्टेज
इ) प्रो कबड्डी

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) चीनमध्ये कोविड -19 चे रूग्ण वाढत असल्याने अलीकडेच कोणती आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा लांबणीवार टाकण्यात आली आहे?
ब) आगामी फिफा विश्वचषकाचे यजमानपद कोणता देश भूषविणार आहे?
क) थॉमस चषक कोणत्या खेळाशी संबंधित आहे?
ड) भारताचा राष्ट्रीय खेळ कोणता आहे?
इ) कोणाचा जन्मदिन (ऑगस्ट 29) भारतात 'राष्ट्रीय क्रीडा दिन' म्हणून साजरा केला जातो?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2829

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1105

S.Y. M.A. (JMC) (Semester - IV)

JMC MC 1 - AUDIO VISUAL PRODUCTION

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in one/two lines. **[5]**

- a) Write the two names of camera manufacturers you know.
- b) What is the full form of DSLR?
- c) What is it meant by composition?
- d) What are the camera movements?
- e) Give the names of two video editing software's.

Q2) Write the answers in short/write the short note. (any 2) **[10]**

- a) What is dubbing?
- b) What is a Chroma or Green Screen?
- c) Post production.
- d) What is the importance of Voice over/background music in video production?
- e) Write in short about the importance of light in video shooting.

Q3) Write the answer of following questions in detail. (Any 1) **[10]**

- a) Write in detail about an outdoor shooting from its planning to management.
- b) What is a pre-production? Write in detail about the planning of a pre-production.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2829

[5972]-1105

S.Y. M.A. (JMC) (Semester - IV)

JMC MC 1 - दृक श्राव्य निर्मिती

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन ओळीत द्या. [5]

- अ) तुम्हाला माहीत असलेल्या दोन कॅमेरा उत्पादकांची नावे लिहा.
ब) डीएसएलआरचे पूर्ण रूप काय आहे?
क) रचना (कॉम्पोझिशन) म्हणजे काय?
ड) कॅमेरा हालचाली (मूव्हमेंट्स) काय आहेत?
इ) व्हिडिओ संपादन (एडिटिंग) साठी वापरल्या जाणाऱ्या दोन सॉफ्टवेअरची नावे द्या.

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा/टिपा लिहा (कोणतेही दोन) [10]

- अ) डबिंग म्हणजे काय?
ब) क्रोमा किंवा ग्रीन स्क्रीन म्हणजे काय?
क) पोस्ट-प्रॉडक्शन
ड) व्हिडिओ निर्मितीमध्ये व्हाइस ओव्हर/पार्श्वसंगीताचे महत्त्व काय?
इ) व्हिडिओ शूटिंगमध्ये प्रकाशाचे महत्त्व थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]

- अ) आऊट - डोर शूटिंगच्या नियोजनापासून व्यवस्थापनापर्यंत तपशीलवार लिहा.
ब) प्री-प्रॉडक्शन म्हणजे काय? प्री-प्रॉडक्शनच्या नियोजनाबद्दल सविस्तरपणे लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2830

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1106

M.A. - II (J.M.C.)

JMC MC 2 : BOOK EDITING

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time :1½ Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figure to the right indicate full marks.

Q1) a) Explain the roles of the publisher, editor, writer and artist in the book publishing process? [10]

OR

b) What is book editing? Explain its process with examples. [10]

Q2) Write short notes (any two) [10]

- a) Proofreading.
- b) Writer's Royalty.
- c) bookganga.com
- d) E-books.
- e) Book Exhibitions.

Q3) Answer in one/two sentence. [5]

- a) Which is the first printed book in the world?
- b) When is the 'World Book Day' celebrated?
- c) Who invented the first printing machine?
- d) What is the first step to the book editing process?
- e) Which process is helpful to make book error free?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2830

[5972]-1106

M.A. - II (J.M.C.)

JMC MC 2 : BOOK EDITING
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) अ) पुस्तक प्रकाशन प्रक्रियेत प्रकाशक, संपादक, लेखक आणि कलावंत (आर्टिस्ट) यांच्या भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) पुस्तक संपादन म्हणजे काय? त्याची प्रक्रिया उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

प्र.2) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) मुद्रित शोधन
ब) लेखकाचे स्वामित्व धन
क) बुकगंगा डॉट कॉम
ड) ई-पुस्तके
इ) पुस्तक प्रदर्शने

प्र.3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) जगातील पहिले मुद्रित पुस्तक कोणते आहे?
ब) जागतिक पुस्तक दिन केंव्हा साजरा केला जातो?
क) पहिले मुद्रण यंत्र कोणी शोधले?
ड) पुस्तक संपादन प्रक्रियेतील पहिली पायरी कोणती असते?
इ) पुस्तक बिनचूक करण्यासाठी कोणती प्रक्रिया मदतगार ठरत असते.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2831

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1107

S.Y. M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC MC 3 : TECHNICAL WRITING

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in one/two lines (Any 5) : [5]

- a) Email is used for _____.
- b) What are the uses of RoboHelp?
- c) What does mean SME?
- d) What is a white paper?
- e) Write any two types of frameworks?

Q2) Write the answers in short/write the short note (Any 2) : [10]

- a) Microsoft Power Point
- b) Adobe Illustrator
- c) Colour and Graphics
- d) Website

P.T.O.

Q3) Write the answer of following questions in detail (Any 1) : [10]

- a) Explain the role of an SME (Subject Matter Expert) in technical writing.
- b) Distinguish between an assessment report and a documentation report.

Total No. of Questions : 3]

PA-2831

[5972]-1107

S.Y. M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC MC 3 : तांत्रिक लेखन

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन ओळीत द्या. (कोणतेही 5)

[5]

- अ) ईमेल ..... साठी वापरला जातो.
- ब) रोबोहेल्पचे उपयोग काय?
- क) एसएमई (SME) म्हणजे काय?
- ड) श्वेतपत्रिका म्हणजे काय?
- इ) दोन प्रकारच्या फ्रेमवर्क कोणत्या?

प्रश्न 2) थोडक्यात उत्तरे लिहा/टिपा लिहा. (कोणतेही 2)

[10]

- अ) मायक्रोसॉफ्ट पॉवर पॉइंट
- ब) अडोबीइलस्ट्रेटर
- क) रंग आणि ग्राफिक्स
- ड) वेबसाइट

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणतेही 1)

[10]

- अ) तांत्रिक लेखनात एसएमई (विषय वस्तू तज्ज्ञ) ची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) मूल्यांकन अहवाल आणि दस्तऐवजीकरण अहवाल यातील फरक करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2832

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1108

M. A. - II (J.M.C.)

JMC - MC4 : FILM STUDIES

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following questions in one/two lines:

[5]

- a) Write the names of two Bollywood directors you know.
- b) Which was the first Indian movie nominated for the Oscar award?
- c) Which was the first colour movie in India?
- d) Who is known as the father of Indian cinema?
- e) Write the full form of FTII.

Q2) Write the answers in short/write the short note (Any 2):

[10]

- a) Write a short note on the influence of cinema on culture.
- b) What is the significance of film festivals?
- c) Censor Board/CBFC.
- d) Write your views on Science fiction movies.
- e) Bollywood.

Q3) Write the answer of following questions in detail (Any 1):

[10]

- a) Discuss in detail the advantages and disadvantages of OTT platforms for cinema.
- b) Write in detail about the golden age of Indian cinema.

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2832

[5972]-1108

M. A. - II (J.M.C.)

JMC - MC4 : FILM STUDIES

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन ओळीत द्या. [5]

- तुम्हाला माहित असलेल्या दोन बॉलिवूड दिग्दर्शकांची नावे लिहा.
- ऑस्कर पुरस्कारासाठी नामांकन मिळालेला पहिला भारतीय चित्रपट कोणता होता?
- भारतातील पहिला रंगीत चित्रपट कोणता होता?
- भारतीय चित्रपटसृष्टीचे जनक म्हणून कोणाला ओळखले जाते?
- एफटीआयआय चे पूर्ण रूप लिहा.

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे लिहा/टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

- संस्कृतीवर सिनेमाच्या प्रभावावर छोटी टीप लिहा.
- चित्रपट महोत्सवांचे महत्त्व काय असते?
- सेन्सॉर बोर्ड/CBFC
- विज्ञान काल्पनिक कथांवर (सायन्स फिक्शन) आधारित चित्रपटांवर तुमची मते लिहा.
- बॉलीवूड

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणताही एक) [10]

- चित्रपटांसाठी ओटीटी प्लॅटफॉर्मचे फायदे आणि तोटे यांची तपशीलवार चर्चा करा.
- भारतीय चित्रपटसृष्टीच्या सुवर्ण काळाबद्दल सविस्तर लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2833

[Total No. of Pages : 4

[5972]-1109

M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC MC 5 : INTERCULTURAL COMMUNICATION

(2019 Pattern)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is 'Culture'? Which are the basic and major elements that make up a culture? **[10]**

OR

b) Write in detail about any five barriers to Intercultural communication.

Q2) Write short notes (any two) : **[10]**

- a) Static and Dynamic cultures
- b) Intercultural communication in professional world
- c) Social media and Intercultural communication
- d) India : Unity and Diversity
- e) Intercultural communication for media persons

Q3) Answer in one sentence each : **[5]**

- a) Which is the basic Human Value to hold different cultures together?
- b) Which country's culture has a strong influence on emerging cultures?

P.T.O.

- c) What can eliminate discrimination between male and female in the Society?
- d) What type of Communication is 'body language' in a foreign culture?
- e) What can act as an affective tool to join cultures?

Total No. of Questions : 3]

PA-2833

[5972]-1109

M.A. (J.M.C.) (Semester - IV)

JMC MC 5 : आंतर-सांस्कृतिक संज्ञापन

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) अ) 'संस्कृती' म्हणजे काय? संस्कृती घडविणारे मूलभूत, तसेच, प्रमुख घटक कोणते, ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

ब) आंतर-सांस्कृतिक संज्ञापनातील कोणत्याही पाच अडथळ्यांबाबत विस्ताराने लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) स्थिर व गतिमान संस्कृती
- ब) व्यावसायिक विश्वाता आंतर-सांस्कृतिक संज्ञापन
- क) समाजमाध्यमे व आंतर-सांस्कृतिक संज्ञापन
- ड) भारत : एकता व विविधता
- इ) माध्यमकर्मींसाठी आंतर-सांस्कृतिक संज्ञापन

प्रश्न 3) प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तर लिहा : [5]

- अ) विविध संस्कृतींना एकत्र ठेवण्यासाठी कोणत्या मूलभूत मानवी मूल्याची गरज आहे?
- ब) नव्याने निर्माण होत असलेल्या संस्कृतींवर कोणत्या देशाच्या संस्कृतीचा सर्वाधिक प्रभाव आहे?

- क) समाजातील स्त्री-पुरुष भेद दूर करण्यासाठी कशाची गरज आहे?
- ड) अनोळखी संस्कृतीमध्ये 'देहबोली' हे कोणत्या प्रकारचे संज्ञापन आहे?
- इ) विविध संस्कृतींना जोडण्यासाठी कोणत्या साधनाचा प्रभावी वापर होऊ शकतो?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2834

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1110

Second Year M.A. (J.M.C.)

JMC - MC6 : POLITICAL COMMUNICATION

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in details.

[10]

- a) Define the term Political Communication and its importance in building political image.

OR

- b) Define the role of media in political communication.

Q2) Write Short notes (Any Two):

[10]

- a) Write a note on 'Media as the opinion maker'.
- b) Write a note on nature of politics expected in democracy.
- c) State the difference between 'campaigning for political leader' and 'campaigning for political party'.
- d) Distinguish between Government Media and Private media.
- e) Write a note and state the effective political slogan, as per your opinion.

Q3) Answer in one sentence:

[5]

- a) Who is current Secretary General of United Nations?
- b) Who is External Affairs Minister of India?
- c) Write the long form of 'UNSC'.
- d) What is NATO?
- e) Who is current parliamentary affairs minister?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2834

[5972]-1110
Second Year M.A. (J.M.C.)
JMC - MC6 : POLITICAL COMMUNICATION
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्र.1) सविस्तर उत्तर द्या.

[10]

- अ) राजकीय संज्ञापन म्हणजे काय ते स्पष्ट करा आणि राजकीय प्रतिमा निर्मितीत त्याचे महत्त्व काय असते, ते सांगा.

किंवा

- ब) राजकीय संज्ञापनात माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन प्रश्न)

[10]

- अ) 'दृष्टीकोन तयार करण्यात माध्यमे महत्वाची भूमिका बजावतात,' या गृहितकावर टीप लिहा.
ब) लोकशाहीत अपेक्षित राजकारणाच्या स्वरूपाबाबत थोडक्यात टीप लिहा.
क) राजकीय नेता आणि राजकीय पक्ष यांचे प्रचाराचे स्वरूप कसे वेगळे असते, ते स्पष्ट करा.
ड) सरकारी आणि खासगी मालकीची माध्यमे यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
इ) तुमच्या मते प्रभावी राजकीय घोषवाक्य कोणते ते सांगा आणि त्यावर थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

[5]

- अ) संयुक्त राष्ट्रसंघाचे विद्यमान सरचिटणीस कोण आहेत ?
ब) भारताचे विद्यमान परराष्ट्रमंत्री कोण आहेत ?
क) 'यूएनएससी' चे दीर्घरूप लिहा.
ड) 'नाटो' काय आहे ?
इ) विद्यमान संसदीय कामकाजमंत्री कोण आहेत ?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2835

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1111

S.Y. M.A. (Journalism and Mass Communication)
JMC MC 7 - SOCIAL MEDIA COMMUNICATION
(2019 Pattern) (Semester -III & IV)

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All Questions are compulsory*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one question in detail. **[10]**

- a) Explain in detail how various technical tools available with social media platforms helps the image building processes.
- b) Considering the recent history of social media tool kits, explain the use of social media platforms for the social movements.

Q2) Write any two short notes **[10]**

- a) Digital Culture
- b) 'Network' in the Network Society
- c) Remediation
- d) Importance of social media analytics
- e) Social Media and monopoly

Q3) Answer following questions in a single statement. **[5]**

- a) In the 'Network Society', what is the dominant mode of organising social relations?
- b) According to whom in information age, capitalism is about the production of material goods?
- c) The concept of 'Timeless Time' refers to what?
- d) On which platform a technical tool called 'Boomrang' can be used?
- e) What is "social media optimization"?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2835

[5972]-1111

S.Y. M.A. (Journalism and Mass Communication)
JMC MC 7 - SOCIAL MEDIA COMMUNICATION
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर विस्ताराने लिहा. [10]

- अ) समाजमाध्यमांवर उपलब्ध असणाऱ्या नानाविध तांत्रिक सुविधा (टूल्स) प्रतिमाननिर्मितीच्या प्रक्रियेमध्ये कशा उपयुक्त ठरतात, हे विस्ताराने लिहा.
ब) सोशल मीडिया टूल किट्सविषयीचा नजिकचा इतिहास लक्षात घेत, सामाजिक चळवळींसाठी सोशल मीडियाचा होणारा वापर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन टिपा लिहा [10]

- अ) डिजिटल कल्चर
ब) नेटवर्क सोसायटीमधील नेटवर्क
क) रीमीडिएशन
ड) सोशल मीडिया ॲनालिटिक्सचे महत्त्व
इ) सोशल मीडिया आणि एकाधिकारशाही

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) 'नेटवर्क सोसायटी' मध्ये सामाजिक संबंधांसाठीचा प्राधान्याचा मार्ग कोणता?
ब) माहिती युगामध्ये (इन्फर्मेशन एज) भांडवलशाही ही वस्तुंच्या उत्पादनाशी निगडित बाब ठरते, हे मत कोणी मांडले आहे?
क) 'टाइमलेस टाइम' ही संकल्पना कशाविषयी भाष्य करते?
ड) 'बुमरँग' हे तांत्रिक वैशिष्ट्य कोणत्या प्लॅटफॉर्मवर वापरता येते?
इ) 'सोशल मीडिया ऑप्टिमायझेशन' म्हणजे काय?

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PA-2836

[Total No. of Pages : 2

[5972]-1112

M.A. - II (JMC)

**JMC MC - 8 : TRANSLATION SKILLS
(2019 Pattern) (Semester - III & IV)**

Time : 1 Hour]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is the importance of translation in a multicultural society? [10]

OR

b) Discuss the qualities of an ideal translator.

Q2) Write short notes (Any two) [10]

- a) Interpreting
- b) Distinguish between dialect and idiolect
- c) Resources of translator
- d) Dos and don'ts for news translation

Q3) Write answer in one or two lines. [5]

- a) Intralingual translation
- b) Adaptation
- c) Four skills of translator
- d) Equivalent message
- e) Who first suggested the word translation study?

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PA-2836

[5972]-1112

M.A. - II (JMC)

JMC MC - 8 : TRANSLATION SKILLS

(2019 Pattern) (Semester - III & IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1 तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पाहावी.

प्र.1) अ) बहुसांस्कृतिक समाजात भाषांतरोच महत्त्व काय? [10]
किंवा

ब) आदर्श अनुवादकाच्या गुणांची चर्चा करा.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) अर्थ लावणे
ब) बोलीभाषा आणि प्रमाण भाषा यातील फरक
क) अनुवादकाची संसाधने
ड) बातम्यांच्या भाषांतरासाठी काय करावे आणि करू नये.

प्र.3) एक किंवा दोन ओळींमध्ये उत्तरे लिहा. [5]

- अ) आंतरभाषिक भाषांतर
ब) अनुकूलन
क) अनुवादकाची चार कौशल्ये
ड) समतुल्य संदेश
इ) भाषांतर अभ्यास हा शब्द प्रथम कोणी सुचवला?

